

El Salpàs

Òdena

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Plaça Major, 2

Coordenades:

Latitud: 41.60651
Longitud: 1.642
UTM Est (X): 386842
UTM Nord (Y): 4606980

Classificació

Número de fitxa 08143 - 274
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Costumari
Estil / època: Contemporani Modern
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Ja no es porta a terme
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament d'Òdena.
Autoria de la fitxa Josep-Vicenç Mestre i Casanova
Data de registre de la fitxa: dj., 31/10/2013 - 01:00

Descripció

El salpàs era una cerimònia amb la qual el capellà, acompanyat d'un parell d'escolans, passava per les masies del terme per tal de beneir-les. Generalment en una de les pedres del costat de la porta principal s'hi tirava una cullerada d'una barreja de sal i aigua beneïda que quedava enganxada. De fet si observem detalladament en moltes de les cases pairals encara s'observa una de les pedres desgastades a la part central

per l'efecte corrosiu de la sal. Aquesta cerimònia es va mantenir viva a Òdena fins la dècada dels anys 70 del segle XX, quan es visitaven encara les masies del terme, tot i que aleshores ja havia desaparegut el costum de fer-la dins del poble.

Es tracta d'un ritus propi de la Setmana Santa que pretén marcar la casa amb l'espargiment de la sal beneïda per protegir-la i evitar que el Mal hi entri. Hi ha autors que afirmen que el salpàs és una remembrança del senyal de l'anyell de Pasqua que Moisès va fer pintar a les cases dels israelites perquè passés de llarg l'àngel exterminador o de la pintada amb sang que van fer els jueus a les portes de les seves cases per alliberar-se de les plagues d'Egipte. De fet, el capellà, en el moment de llençar la sal beneïda deia una oració que deia aproximadament: "Escolta'ns Senyor. Així com guardares de l'àngel feridor les cases dels hebreus pintades les seves portes amb la sang de l'anyell, digna't enviar-nos el teu sant àngel des de cel, perquè guardi, custodiï, visiti i defensi totes les persones que viuen en aquesta casa".

Salvador Alsius, defineix aquesta manifestació religiosa, d'una manera genèrica, com la "benedicció de les cases amb aigua i sal durant el temps pasqual. Estem davant una de les moltes pràctiques litúrgiques relacionades amb la Setmana Santa, com per exemple, les processons i els armats".

Bibliografia

ALSIUS, Salvador (1998) Hem perdut l'oremus, petita enciclopèdia de la cultura catòlica. La Campana, Barcelona

GONZÁLEZ CALDITO, Daniel (2009) "El salpàs de Santa Margarida de Montbui. Un document inèdit de Mn. Amadeu Amenós", Revista d'Igualada, 32, Associació Revista d'Igualada, Igualada